

Vides aizsardzības un reģionālās
attīstības ministrijai

2022. gada 24. oktobrī

Nr. 23/22

*Par grozījumiem MK noteikumiem Nr. 353 "Prasības zaļajam
publiskajam iepirkumam un to piemērošanas kārtība"*

Biedrība "Latvijas ceļu būvētājs" (turpmāk tekstā – Biedrība) ir izskatījusi Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (turpmāk – VARAM) sagatavotos grozījumus Ministru kabineta (turpmāk – MK) noteikumiem Nr. 353 "Prasības zaļajam publiskajam iepirkumam un to piemērošanas kārtība" un nevar piekrist MK noteikumu 2.pielikuma piedāvātajai redakcijai. Nevar noliegt, ka rūpes par vidi ir ikviena sabiedrības locekļa pienākums un samazināt savas darbības "nospiedumu" vidē šobrīd no vēlamas darbības kļuvusi par obligātu. Tomēr piedāvātajiem grozījumiem ir nepieciešamas būtiskas izmaiņas, kas apkopojot Latvijā lielāko ceļu un tiltu būvniecības uzņēmumu viedokli, izklāstītas šajā tabulā:

2. pielikums MK noteikumu 2017. gada 20. jūnija noteikumu Nr.353 grozījumiem "Zaļā publiskā iepirkuma (ZPI) prasības un kritēriji, kurus var izmantot būvdarbu, citu prioritāru preču un pakalpojumu grupu publiskajā iepirkumā"

Būvdarbi un preču un pakalpojumu grupas, kurām noteiktas ZPI prasības un kritēriji:

1. Ceļu projektēšana, būvniecība un uzturēšana un izpildes prasībām

1.1. ZPI prasības un kritēriji ceļu projektēšanai, būvniecībai un uzturēšanai

A. ZPI prasības un kritēriji sīkām būvprojekta tehniskajām un izpildes prasībām

Iepirkuma dokumentu sastāvdaļas	ZPI prasības un kritēriji	Ieteikumi un komentāri
Tehniskās specifikācijas	<p>A1. ZEMAS TEMPERATŪRAS ASFALTS</p> <p>Projektētājiem vai PB piegādātājam, vai PBE piegādātājam jāpiemēro vislabākā prakse un metodes bitumena maisījumu ieklāšanā, lai samazinātu asfalta ražošanas un ieklāšanas temperatūru.</p> <p>Ieklāšanai paredzēto virsmas un saistkārtu bitumena maisījumu temperatūra nedrīkst pārsniegt 140 °C.</p>	<p>Šādai prasībai projektos jābūt saistītai ar projekta izpildes termiņiem, dienām, gadalaiku. Piemēram, ja pēc konkursa izsludināšanas laika ir saprotams, ka uzsākšanas darbi būs rudenī, tad pastāv problēma un šajā gadījumā termiņiem ir jābūt garākiem, lai bituminētā maisījuma virskārtu var likt nākošā gada vasaras siltajos mēnešos.</p>

Biedrība "Latvijas ceļu būvētājs"

Brīvības gatve 202 / Rīga / Latvija / LV-1039 / lcb@lcb.lv / www.lcb.lv

Reģ. Nr. 40008081902 / a/s "SEB Banka" / Konta numurs: LV05UNLA0050004359650 / Kods: UNLALV2X

	<p>Iekļāšanas temperatūra virs 140 °C, bet ne augstāka par 155 °C, ir pieļaujama tikai gadījumos, kad tiek izmantoti augstākas viskozitātes bitumena maisījumi.</p>	
<p>Tehniskās specifikācijas</p>	<p>A2. IZRAKTO MATERIĀLU UN GRUNTS APSAIMNIEKOŠANAS PLĀNS</p> <p>Jā sagatavo izrakto materiālu un grunts apsaimniekošanas plāns, izveidojot dalītās vākšanas sistēmas:</p> <p>(i) izraktajiem materiāliem, kas radušies rakšanas darbos, piemēram, no būvlaukuma sagatavošanas un līmeņošanas, pamatu, pagraba un tranšejas rakšanas, parastī grunts un akmeņi, arī augšnes apakškārtai,</p> <p>Rakšanas darbos radītie atkritumi, izņemot būvgružus un nojaukšanas atkritumus, ir jāprotokolē.</p>	<p>Priekšlikums: Vārdu “grunts” aizvietot ar “augšne”.</p> <p><i>Vilkpēdija: Grunts (vācu: Grund — 'pamats') var būt:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>augšne</u>; • <u>inženierģeoloģijā iezis</u>, kurš ieguļ galvenokārt iežu dēdēšanas zonas robežās un ir cilvēka inženierdarbības, galvenokārt celtniecības, objekts; <ul style="list-style-type: none"> ○ <u>klints grunts</u>; ○ <u>birstoša grunts</u>; ○ <u>saistīga grunts</u>; <p><i>Vilkpēdija: “Augšne ir dabiski veidojusies, irdena Zemes virskārta, kura sastāv no dažādu iežu daļiņām un tai ir raksturīga auglība”.</i></p> <p>Priekšlikums: Precizēt terminu “izraktais materiāls” . Vai domāts izraktie minerālie materiāli vai dažādas izraktas konstrukcijas? Piemēram, aku grodi, caurtekas, pagrabi utt.? Vai MK noteikumu izpratnē “izraktais materiāls” ir arī “grunts” ?</p> <p>Priekšlikums: Likumdevējam precizēt, ko nozīmē termins “būvgruži”, jo Atkritumu apsaimniekošanas likumā nav termina “būvgruži” ir tikai definīcija: 4³) būvniecības atkritumi — atkritumi, kas rodas būvdarbos un būvju nojaukšanas procesā.</p> <p>Līdz ar to nav saprotams, kas ir “rakšanas darbos radītie atkritumi, izņemot būvgružus un nojaukšanas atkritumus”.</p> <p>Lūgums norādīt, kur un kādā veidā protokolēt rakšanas darbos radītos atkritumus, ņemot vērā, ka būvniekam ir “Būvdarbu reģistrācijas žurnāls”, un ka demontētās konstrukcijas, izraktās un liekās grunts apjomi, augšnes atkārtota izmantošana tiek reģistrēta Būvniecības informācijas sistēma (BIS).</p>

	<p>Izrakto materiālu dalītā vākšana atkārtotai izmantošanai, pārstrādāšanai un atgūšanai notiek atbilstoši atkritumu apsaimniekošanas hierarhijai, kas noteikta Ministru kabineta 2013.gada 2.aprīļa noteikumos Nr.184 "Noteikumi par atkritumu dalītu savākšanu, sagatavošanu atkārtotai izmantošanai, pārstrādi un materiālu reģenerāciju".</p>	<p>Informējam, ka tiesību akts MK noteikumi Nr. 184 ir zaudējis spēku.</p> <p>Skatīt Ministru kabineta 2021. gada 26. oktobra noteikumus Nr. 712 "Atkritumu dalītas savākšanas, sagatavošanas atkārtotai izmantošanai, pārstrādes un materiālu reģenerācijas noteikumi".</p>
--	---	--

B. ZPI līguma izpildes noteikumi ceļu būvniecībai vai tā būtiskai paplašināšanai

Iepirkuma dokumentu sastāvdaļas	ZPI līguma izpildes noteikumi	Ieteikumi un komentāri
Iepirkuma līguma izpildes noteikumi	<p>B2. RECIKLĒTA UN ATKĀRTOTI PĀRSTRĀDĀTA SATURA IZMANTOŠANA</p> <p>Kad materiālus nogādā būvlaukumā, apgalvojumus par reciklēto un atkārtoti pārstrādāto saturu, kas ir skaidri izsekojami, verificē katrai izstrādājumu partijai atsevišķi. <i>Būvdarbu veicējs verificē apgalvojumus.</i></p> <p>B3. IZRAKTO MATERIĀLU UN GRUNTS APSAIMNIEKOŠANAS PLĀNA ĪSTENOŠANA VIENKĀRŠĀ UN VIEGLI PĀRSKATĀMĀ SISTĒMĀ</p> <p>Būvdarbu veicējs ievieš vienkāršu un pasūtītājam viegli saprotamu un pārskatāmu uzraudzības un atskaitīšanās sistēmu par darbībām ar izraktajiem materiāliem un grunti būvdarbu gaitā būvlaukumā (kā pielikumu pie izpildes formas). Šī sistēma ietver datu uzskaiti par radītajām masām (augšnes virskārtu un izraktajiem materiāliem), būvlaukumā atkārtoti izmantoto/reciklēto materiālu procentuālajiem rādītājiem un ārpus būvlaukuma atkārtoti izmantoto/reciklēto materiālu procentuālajiem rādītājiem.</p>	<p>Precizēt vai paskaidrot tekstu "Būvdarbu veicējs verificē apgalvojumus."</p> <p><u>Priekšlikums:</u> Izteikt teikumu šādā redakcijā -<i>"Būvdarbu veicējs sagatavo atbilstības dokumentu izstrādājuma partijai"</i>.</p> <p>Tas ir papildus slogs būvdarbu veicējam, ņemot vērā, ka darbi un apjomi, kas saistīti ar augsni, izrakto (ierakuma un lieko) grunti un demontētajām konstrukcijām būvobjektā tiek reģistrēti elektroniskajā Būvniecības informācijas sistēmā (BIS).</p> <p>Būvdarbu veicējs būvdarbu laikā sagatavo "Izpildīto darbu akts" un kā pielikumu ievieto elektroniskajā BIS .</p> <p>Pasūtītājam ir piekļuve BIS par būvobjektu.</p> <p><u>Priekšlikums:</u> Būvdarbu veicējs apsaimniekošanas plānā norādītās darbības un apjomus reģistrē elektroniskajā BIS.</p>

D. ZPI prasības un kritēriji ceļu uzturēšanai un ekspluatācijai

Iepirkuma dokumentu sastāvdaļas	ZPI prasības un kritēriji	Komentāri un ieteikumi
Tehniskās specifikācijas	<p>D2. BŪVNICĪBAS UN DEMONTĀŽAS ATKRITUMU AUDITS UN APSAIMNIEKOŠANAS PLĀNS</p> <p>Vismaz 70 procenti (masas procenti) nebīstamo atkritumu, kas rodas būvniecības un demontāžas laikā, tostarp aizbēršanai izmantoto materiālu, sagatavo otrreizējai izmantošanai, <u>atkārtotai pārstrādāšanai</u> vai reciklēšanai un citiem materiālu atgūšanas veidiem. Te ietilpst:</p> <p>(i) betoncements, atgūtā asfalta sega, pildvielas, kas reģenerētas no galvenajiem ceļa elementiem;</p> <p>(ii) materiāli, kas reģenerēti no palīgelementiem.</p> <p>Aizbēršana nav atļauta neapbūvētā teritorijā ārpus ceļa. Atļautās vietās ceļa teritorijā aizbēršana veicama tikai ar izraktajiem materiāliem un grunti.</p>	<p>Jāprecizē termins "izraktie materiāli" un "būvniecības un demontāžas atkritumi" (A2 ii ar daļu D2).</p> <p>Atkritumu apsaimniekošanas likuma definīcija: 4³) būvniecības atkritumi — atkritumi, kas rodas būvdarbos un būvju nojaukšanas procesā. Priekšlikums: izteikt šādā redakcijā - "D2. BŪVDARBU UN BŪVJU NOJAUKŠANAS ATKRITUMU AUDITS UN APSAIMNIEKOŠANS PLĀNS".</p> <p>Biedrība lūdz VARAM paskaidrot uzņēmējiem, ko nozīmē jēdziens "atkārtota pārstrādāšana"?</p> <p>Priekšlikums: izmantot šādu redakciju - "Vismaz 70 % nebīstamo atkritumu sagatavošana <i>atkārtotai izmantošanai</i>".</p> <p>LCB norāda, ka noteikumu punkta prasības izpildei vispirms būvprojektā jābūt izvērtējumam, vai var līdz 70 % no kopējās atkritumu masas izmantot atkārtoti būvobjektā. LCB uzskata, ka nav likumīga pamata prasīt būvdarbu veicējam būvobjektā veikt darbības, kas attiecas uz pašvaldību un atkritumu apsaimniekotājiem. (<i>likuma izpratnē- atkritumu apsaimniekotājs ir saņēmis Valsts vides dienesta atkritumu apsaimniekošanas atļauju un iesniedzis finanšu nodrošinājumu par atkritumu pārstrādes darbībām VVD</i>). Skatīt Ministru kabineta 2021. gada 26. oktobra noteikumu Nr.712 III. daļas "Atkritumu sagatavošanas atkārtotai izmantošanai, pārstrādes un materiālu reģenerācijas mērķi un to sasniegšanas kritēriji" 5. un 6. punktu. priekšlikums: D2 punktā norādīt pašvaldības un atkritumu apsaimniekotāja pienākumus.</p>

	<p>(i) betoncements, atgūtā asfalta sega, pildvielas, kas reģenerētas no galvenajiem ceļa elementiem;</p> <p>(ii) materiāli, kas reģenerēti no palīgelementiem)</p>	<p>Priekšlikums: Atkārtoti izmantojamie materiāli jāsalāgo ar atkritumu klasifikatoru atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem Nr.302 "Noteikumi par atkritumu klasifikatoru un īpašībām, kuras padara atkritumus bīstamus", lai nerodas dažādas interpretācijas.</p>
	<p>Atkārtoti izmantoto, reciklēto un atgūto materiālu aizbēršanai izmanto tikai necaurļaidīgās ceļa teritorijās.</p> <p>Būvdarbu veicējs veic pirmsdemontāžas auditu, lai noteiktu, kādus materiālus var izmantot atkārtoti, reciklēt vai atgūt. Te ietilpst:</p> <p>(i) bīstamu atkritumu identificēšana un riska novērtēšana;</p> <p>(ii) tāme, kurā atsevišķi uzskaitīti dažādi būvmateriāli un izstrādājumi;</p> <p>(iii) aplēse par atkārtotas izmantošanas un pārstrādes potenciālu procentos, pamatojoties uz to, kādas daļiņas vākšanas sistēmas ierosināts izmantot nojaukšanas procesā. Identificētos materiālus, izstrādājumus un elementus uzskaita nojaukšanas darbu tāmē.</p>	<p>Biedrība lūdz VARAM skaidrot, vai domāts tikai <u>ūdens</u> necaurļaidīgās ceļa teritorijās?</p> <p>Priekšlikums: Precizēt terminus, kas ir "Atkārtota izmantošana un atgūtais materiāls".</p> <p>Pamatojums: Atkritumu apsaimniekošana likuma 1. panta 16. punktā ir definēts jēdziens <i>atkārtota izmantošana</i>, bet likumā nav termina "atgūtais materiāls". Jāpiemin, ka <i>atkārtota izmantošana</i> termins ir būvobjekta darbu daudzumu sarakstā.</p> <p>Būvdarbu veicēja izpatnē "<i>atgūtais materiāls</i>", piemēram, ir akmeņi, nebojātas ceļazīmes, bruģis, ko var atkārtoti izmantot būvobjektā un galvenokārt, tas ir paredzēts būvprojektā. Bet var arī izmantot citā būvobjektā vai jānodod pasūtītājam.</p> <p>Projektēšanas stadijā un Būvprojektā jābūt norādītam, kādus materiālus var atkārtoti izmantot un reciklēt, lai ieinteresētajām pusēm tas būtu skaidri saprotams.</p>

Papildus tabulā sniegtajiem priekšlikumiem, Biedrība kopumā aicina VARAM harmonizēt Ministru kabineta rīkojumā Nr. 45 "Par Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānu 2021.-2028. gadam" lietotos terminus ar Atkritumu apsaimniekošanas likumā noteiktajiem terminiem. Pašlaik ir daudz nesalāgotu un līdz ar to skaidri nesaprotamu terminu.

Būtu nepieciešams MK noteikumu Nr. 353 ietvaros precizēt Būvdarbu veicējam uzliktās prasības, un skatīt tās kopā ar veicamajām darbībām un termiņiem elektroniskajā Būvniecības informācijas sistēmā attiecībā par *izrakto materiālu* veidiem un apjomiem, demontētajām konstrukcijām un augsnes atkārtotu izmantošanu.

Pašlaik Latvijā nav vienotu vadlīniju par spēkā esošo normatīvo aktu interpretāciju un pielietojumu praksē attiecībā uz būvniecības atkritumiem un atkārtoti izmantojamiem materiāliem. Pēc VARAM pasūtījuma 2021. gadā tika veikts "Pētījums par atkārtotu materiālu izmantošanu", kā projektā bija plānots būtu jābūt izstrādātām vienotām vadlīnijām par spēkā esošo normatīvo aktu interpretāciju un

pielietojumu praksē, kam bija jāklūst par pamatu nozarē iesaistīto ekspertu, dalībnieku un sabiedrības izglītošanas kampaņai kopumā, kas radītu apstākļus mērķtiecīgai aprites ekonomikas principu īstenošanai praksē, aktualizētu ilgtspējīgas un videi draudzīgas būvniecības principu īstenošanu un mazinātu negodīgas konkurences iespējas. Biedrībai LCB nav zināms, vai projekta izpildes gaitā vadlīnijas ir tapušas vai nē.

Rezultātā pašlaik notiek nevajadzīgi mēģinājumi dažādi interpretēt jautājumus par būvniecības atkritumiem un atkārtoti izmantojamiem materiāliem būvobjektā starp VARAM pakļautībā esošo institūciju, pasūtītāju un būvuzraudzības pārstāvjiem. Būvdarbu veicējam tas rada zināmas problēmas, jau “Atkritumu apsaimniekošanas plāna” sagatavošanas stadijā pirms būvobjekta uzsākšanas. Biedrība aicina VARAM uzņemties iniciatīvu un viest vienotu terminoloģiju starp normatīvajiem aktiem un publicēt vadlīnijas, kas bija paredzētas projektā no Pētījuma par atkārtotu materiālu izmantošanu.

Ar cieņu,

Andris Bērziņš
Biedrības “Latvijas ceļu būvētājs”
Valdes priekšsēdētājs